

je že izšel. Dobite ga v upravi »Jutra«
in v vseh knjigarnah.

Uničujoč poraz komunističnih krdel v Kočevju

Pri napadu na Kočevje so komunisti izgubili polovico napadajočih tolovajev — Brezprimerno junaštvo branilcev v tridnevni bitki

Poraz komunističnih krdel pri poskušnem napadu na Novo mesto sredi novembra je voditelj OF silno bolel. Res so gotovo sanjali dobro vedeli, da bi Novega mesta ne mogli držati, tudi če bi se jim posrečilo, da bi ga začelo zavzeti. Toda silno radi bi morebitno zavzetje Novega mesta razkrili kot veliko zmago. Da bi tako zpet obnovili porušeno zaupanje svojih pristavev, prebivalstvu pa vnovič vcepili strah pred svojo močjo. Namesto zmage pa so komunistični oddelki doživeli popoln poraz. Še bolj žalostno so postali, prebivalstvo pa se je vnovič prepričalo, da je komunistična moč štrta.

Komunistično vodstvo je za vsako ceno hotelo omiliti porazni vtis svojega novomeškega poloma. Nov napad na Novo mesto samo se je zdel brezupen, zato so se oddelki napadli Kočevja, kjer sta bili posadki nemških vojakov in slovenskih domobrancev manjši in se je videlo zato podjetej manj tvegano. Po vsem novomeškem o kočevskem okrožju so vnovič razposili in patrulje na lov za mečmi in fanti. S priložnimi mobiliziranci so številni okrepili svoje »brigade«. Dobili so nekaj pomoči tudi s hrvaške strani. Vse svoje oddelke so dirigirali v hribe nad Kočevjem. Zbrali so v njih najmanj osem »brigad«, s katerimi so sredi preteklega tedna obdali mesto skoro od vseh strani.

Prvi boji

Moč komunističnih krdel, ki so oblegala Kočevje, se ceni na 4000 do 5000 moč. Posadka, katero so tvorili nemški vojniki in slovenski domobranci, je štela mnogo manj kakor eno desetino tega števila. Kljub temu ni mislila na umik. Zasedla je postojanke pri kolodvoru, pri elektrarni, pri gostilni Vreča, pri rudniku ter proti Salki in Dolgi vasi, da bi zadrževala napadalce pri njihovem prodorju v mesto. Prvi strelji so padli v četrtke zvečer. Napadalci so streljali s puškami in strojnicami kar na sivo v mesto. Ob 11. ponoči se je začel splošni napad. Komunisti so s štirih strani navdali na postojanke branilcev, toda bili so povsod odbiti in so že pri tem utrpeli velike izgube. Streljanje se je potem nadaljevalo vso noč.

V petek zjutraj je skupina domobrancev in nemških vojakov naredila izpad v smeri proti vodovodu. Potniski je komuniste nazaj, jim prizadejala mnogo izgub, nato pa se vrnila v mesto, ne da bi sama imela kakšne izgube. Komunistični oddelki so z vseh strani še ojačili streljanje na mesto. Dočim so ponoči uporabljali le puške, strojnice, ročne granate in metale min, so v petek dopoldne začeli streljati tudi s topovi, ki so jim stregli badočevski oficirji in topničarji. Medli so dve ali tri težke havbee ter tri ali štiri lažje topove. Z metalci min so porušili najbolj izpostavljeni bunker, pri čemer so imeli domobranci prve tri smrtno žrtve. Napadalci so zažigali poslopja v bližini obrambnih postojank ter vedno na novo s silno premočjo juršali na branilce. Videlo se je, kako so komandanti in politkomisarji z revolverji in bajonetami podili prisilne mobilizirance naprej. Komunistični oddelki so pritiskali zlasti od Mahovnika, in na področju kolodvora. Med železničarji na kolodvoru se je našlo nekaj izdajalcev, ki so začeli branilcem streljati v hrbet, tako da so se morali na tem sektorju umakniti proti središču mesta.

Borba za središče mesta

Pod vedno hujšim ognjem in naraščajočim pritiskom neprestanih napadov več kot deseterak močnejšega sovražnika so se branilci v petek podnevi polagoma umikali iz izpostavljenih postojank v središče mesta, ki ga obdaja Rindža. Komunisti so vdrl v zunanje mestne dele, zažigali hiše in plenili stanovanja. Z vso silo pa so navdili tudi na dohode v mestno središče, računajoč, da so branilci že utrujeni in da ne bodo mogli vzdržati pritiska. S petkom so govorili revolverji in bajonetami politkomisarji in komunistični komandantov, ki so podili svoje črede v smrtonosni ogenj nemških in domobranskih pušk in strojnic.

Zlasti hudi so bili boji ob mostu pri cerkvi, katerega so komunisti juršali v petek popoldne štirinast zaporedoma, ne da bi se jim posrečilo prodreti preko njega. Tem bojem so komunistični komandanti očitno pripisovali odločen pomen, kajti vodili jih je osebno poveljnik vse napadalne akcije na Kočevje znani »divizijski« komandant Bračič. V boju je tudi njega doletela usoda. Obledel je mrtev pod streli hrabrih branilcev. Pokopali so ga v soboto v bližini Salki vasi, njegovo mesto pa je zavzel zloglasni Duki.

Junaška obramba med plameni in ruševinami

Borba za mestno središče se je medtem nadaljevala ves petek in vso noč na soboto. Oj več ko štirindvajseturnega neprestanega boja izčrpani branilci so z brezprimernim junaštvom zavračali vse napade komunističnih krdel. Tj so zato začeli s topovi in metalci min rušiti poslopja v mestnem središču ter jih sistematično zažigati.

Položaj za branilce je zaradi gorečih poslopj postal vedno težji, zato so se začeli v soboto zjutraj umikati v kočevski grad, na katerega so nato napadali naprej vse svoje težke orožje. Badočevski topovi so metali nanj zažigalne granate. Res so ga zažigali na dveh mestih. Kljub temu posadka ni popustila, temveč se je z neznanjano borbenostjo upirala dalje in odbijala napad za napadom.

Močno zidovje gradu je povzročilo, da se je ogenj le počasi razširjal in da niti tolovski krogi niso mogli narediti prevleke škode. To je bilo tem večja sreča, ker je bil grad poln beguncev, ki so se bili zatekli vanj pred komunisti, ker je bilo sporočeno, da bodo razbojniki, ako zavzamejo mesto, izvidirali v Kočevju kakih 60 družin.

Rešitev in zmaga

V nedeljo dopoldne se je požar v gradu že močno razširil. Branilci in begunci so se morali umikati vedno nižje. Komunistični napadalci pa so se stopnjevali svoj oženj in podvojili svoje napade na glade na tesarčarje izgube, ki so jih imeli. Položaj za branilce je postal že kritičen. Toda med tem so bili obveščeni, da se jim olajša pomoč in z nadčloveškim naporom vseh duševnih in telesnih moči so vzdržali še dalje.

Njihovo junaštvo je bilo bogato nagrajeno. Okrog 2. popoldne so se namreč pojavili v mestu od ribniške strani prvi nemški tanki. Prišli so za napadalce popolnoma nepričakovano ter so povzročili v njihovih vrstah veliko paniko. Komunisti so začeli bežati na vse strani ter se reševati s pi vanjem preko Rindže. Zašli so pri tem v kr žni ogenj nemških vojakov, ki so prinesli rešitev, ter posadke, ki je izpadla iz gradu in jih začela preganjati. V kratkih minutah je bilo mesto očistočno tolovajev. Razbežali so se na okoliške griče, kamor so jim sledili nemški vojaki in še dalje rejali ogenj v njihove vrste. Do večera se je iz okolice še silalo vedno bolj oddaljeno streljanje, zvečer pa je tudi to utihnilo.

Porazna bilanca za komunistična krdel

Prebivalci Kočevja so se oddahnili. Ob vdoru komunistov v mesto so se nekateri, ki kor rečeno, zatekli v grad, drugi so poskušali zbežati v okolico, zpet tretji so se poskrili, kjer se je kdo mogel. Kar so komunisti moških še dobili, so jih prisilno odvedli s seboj. V komur so spoznali pobeglega prisilnega mobilizirance, so ga ustrelili. Na zverinski način so umorili tudi dva domobranci, ki sta imela nesrečo, da sta padla v njihove roke.

Ko so prebivalci prišli iz gradu in iz svojih skrišališč, so se jim nudile po mestu grozne slike. Večina hiš v mestnem središču je uničena ali vsaj močno poškodovana od strel in ognja. Po ulicah so ležale kar cele grude mrtvih komunistov, vmes pa pomešana mrtva trupla ubitih konj in mul. Bili so prazni, da jih ne bo pozabili nihče, kdor jih je videl.

Do svojega paničnega bega so komunisti sproti odvažali svoje ranjene in ubite. Zato ni mogoče točno ugotoviti višine njihovih izgub. Vsi poznavalec razmer in dogodkov pa jih cenijo nad 700 mrtvih in najmanj trojno število ranjenih. Komunistična krdel so pri svojem blaženem napadu izgubila dobro polovico svojega moštva.

Izgube junaških branilcev, kakor so obžalovanja vredne, so v primeri z doseženo zmago in z izgubami komunistov prav neznatne. Domobranci je padlo 28, štirje so umrli nato še na dobljenih ranah. Nemške izgube so še mnogo manjše. Koliko je mrtvih med civilnim prebivalstvom, še ni točno znano, vendar pa je tudi to število zelo nizko, ker so se ljudje zatekli v grad ali se poskrili po kletih.

Sijajna kočevska zmaga, dosežena po vzornem junaštvu nemških vojakov in domobrancev, je vzbudila občutek hvalilnega zadoščenja v vsej poštenosti slovenski javnosti.

Na nedeljo in v nedeljo dopoldne v nemški borbi z neprimerno močnejšim nasprotnikom. Opravičili so v polni meri sloves tovarškega duha, ki je značilen za nemško vojsko in ki ji je pripomogel do tako sijajnih uspehov. Nastop nemškega poveljnika in njegovih vojakov je nad vse hudeče in okrepčujoče vplival na domobranci, da so se tudi oni borili s skrajnim naporom svojih sil. V tej tesni povezanosti in v tem s krvjo zapečatenem tovarštvu so vzdržali, dokler ni prišla rešitev in z njo zaslužena zmaga nad komunističnimi tolpami.

Nemški poveljnik Hauptmann Guth je bil v boju sam ranjen v desno roko in se sedaj zdravi v bolnišnici. Z vsem priznanjem govorji o junaški borbi svojih vojakov in domobrancev, o njihovem neomajnem duhu in njihovi poštrevnosti. Komunistično spletko s ponudbo za predačo s svobodnim odhodom za nemške vojake je takoj spregledal.

Komunisti so očitno mislili, da imajo pred seboj badočevske oficirje, toda nalezli so na nemškega oficirja, ki sta mu zvestoba in tovarštvu najvišje načelo. Zato se je njihova intriga klavarno izjalovila in le še okrepila odprno silo branilcev, ki so komunistom naposled pripravili tako uničujoč poraz. V tem zaveznstvu in tovarštvu se bo borba proti komunizmu na naših tleh nadaljevala do njegovega popolnega iztrebljenja.

Knjige za domobranci

Opozarjamo domoljubno občinstvo, da je zbiranje knjig in drugih sredstev za oddih in razvedrilo v prid našim domobrancem preloženo od sobote na nedeljo. Mladina bo tedaj sprejemala podarjene predmete v nedeljo, 19. t. m. od 10. do 12. dopoldne na vseh objavljenih zbirališčih, t. j. na križiščih pred Bafo, na Marijinem trgu pred Mayerjem in na Ajdovščini pred kavarno »Evropos«. Zbiranje je moralo biti preloženo zaradi pogreba kočevskih žrtve.

Kdor namerava darovati več knjig, mu jih ni treba nositi na zbirališča, ampak naj samo obvesti organizacijski štab slov. domobranstva v Gledališki ul. 11, ki bo poslal ponje.

Zimska pomoč

iz pisarne odbora za ZP.

V teh težkih prilikah se je brez svoje krivde znašlo veliko število slovenskega prebivalstva brez najnujnejših oblačil in perila. Da se tem siromakom po možnosti pomaga in nudi vsaj najpotrebnejše, se obrača odbor Zimske pomoči na vse Ljubljance — zasebnike, predvsem pa trgovce in tovarnarje — da prispevajo po svojih močeh.

Oblačila, perilo, posteljnino in obutev sprejema odbor Zimske pomoči v svojem skladišču v Ulici 3. maja (poleg trgovine Rojina) nasproti Daj-Dama vsak dan od 8 do 12 in od pol 15 do 17.

Prvo med glasbenimi društv, ki je darovalo za Zimsko pomoč, je bilo glasbeno društvo »Sloga« z zneskom 10.000 lir.

Borba dela je darovala za Zimsko pomoč 1.000.000 lir.

Prvi upokojenec, ki je daroval za Zimsko pomoč, je bil g. Ivan Štupar z zneskom 50 lir, medtem ko je njegova žena darovala žensko perilo.

Vljudno opozarjamo vse, ki darujejo za razne božične pri društvih in domovih, da s tem še niso izpolnili svoje dolžnosti za Zimsko pomoč. Če darujejo tudi drugam, je to le znak njihove velike usmiljenosti in uvidevnosti.

Za informacije glede Zimske pomoči kličite: 47-71 (int. 44): Prostori Zimske pomoči so v Puccinijevi ulici 9/I. levo.

Denarne prispevke pošiljajte po čerkovnih poštoiznicah na »Pokrajinski podporni zavod — Zimska pomoč — ček. rač. 16.580-1

munisti moških še dobili, so jih prisilno odvedli s seboj. V komur so spoznali pobeglega prisilnega mobilizirance, so ga ustrelili. Na zverinski način so umorili tudi dva domobranci, ki sta imela nesrečo, da sta padla v njihove roke.

Ko so prebivalci prišli iz gradu in iz svojih skrišališč, so se jim nudile po mestu grozne slike. Večina hiš v mestnem središču je uničena ali vsaj močno poškodovana od strel in ognja. Po ulicah so ležale kar cele grude mrtvih komunistov, vmes pa pomešana mrtva trupla ubitih konj in mul. Bili so prazni, da jih ne bo pozabili nihče, kdor jih je videl.

Do svojega paničnega bega so komunisti sproti odvažali svoje ranjene in ubite. Zato ni mogoče točno ugotoviti višine njihovih izgub. Vsi poznavalec razmer in dogodkov pa jih cenijo nad 700 mrtvih in najmanj trojno število ranjenih. Komunistična krdel so pri svojem blaženem napadu izgubila dobro polovico svojega moštva.

Izgube junaških branilcev, kakor so obžalovanja vredne, so v primeri z doseženo zmago in z izgubami komunistov prav neznatne. Domobranci je padlo 28, štirje so umrli nato še na dobljenih ranah. Nemške izgube so še mnogo manjše. Koliko je mrtvih med civilnim prebivalstvom, še ni točno znano, vendar pa je tudi to število zelo nizko, ker so se ljudje zatekli v grad ali se poskrili po kletih.

Sijajna kočevska zmaga, dosežena po vzornem junaštvu nemških vojakov in domobrancev, je vzbudila občutek hvalilnega zadoščenja v vsej poštenosti slovenski javnosti.

Nemški vojak ne zapusti svojega tovariša!

Med tridnevno bitko za Kočevje se je odigrala tudi značilna epizoda, ki zasuži, da je podčrtano posebej. Ko so komunistični voditelji videli, kako ogromne izgube so njihova krdel za utrpela in spoznali, da junaških branilcev ne bodo mogli zlomiti, so jim poslali v Auerpergov grad, kamor so se bili branilci v soboto umaknili, parlamentarne s ponudbo, naj se vsa posadka preda. Zahtevali so, naj tako nemški vojaki, kakor domobranci odlože orožje na mestu, ki bi ga določili Nemški vojakom, so nato jamčili varnost življenja in svobodno pot, za domobranci pa so zahtevali, da se jim izroče.

Komunistična ponudba je bila izročena poveljniku nemškega vojaškega oddelka Hauptmannu Fridolinu Guthu. Ta je takoj spregledal podlo komunistično spletko. Odločno in brez premisleka je odklonil ponudbo komunističnih komandantov in zavrnil tudi rok, ki so ga stavili. Delal jim je, da nemški vojak še nikoli ni odložil svojega orožja, še manj pa da bi kdaj izdal svojega tovariša v boju. Naročil je parlamentarcu, naj pove onim, ki so ga poslali, da se bodo nemški vojaki rama ob rami z domobranci borili do zadnjega.

In tako se je res zgodilo. Kakor že prej v dveh dneh in dveh nočeh so nemški vojaki vztrajali tudi kritično noč od sobote

na nedeljo in v nedeljo dopoldne v nemški borbi z neprimerno močnejšim nasprotnikom. Opravičili so v polni meri sloves tovarškega duha, ki je značilen za nemško vojsko in ki ji je pripomogel do tako sijajnih uspehov. Nastop nemškega poveljnika in njegovih vojakov je nad vse hudeče in okrepčujoče vplival na domobranci, da so se tudi oni borili s skrajnim naporom svojih sil. V tej tesni povezanosti in v tem s krvjo zapečatenem tovarštvu so vzdržali, dokler ni prišla rešitev in z njo zaslužena zmaga nad komunističnimi tolpami.

Nemški poveljnik Hauptmann Guth je bil v boju sam ranjen v desno roko in se sedaj zdravi v bolnišnici. Z vsem priznanjem govorji o junaški borbi svojih vojakov in domobrancev, o njihovem neomajnem duhu in njihovi poštrevnosti. Komunistično spletko s ponudbo za predačo s svobodnim odhodom za nemške vojake je takoj spregledal.

Komunisti so očitno mislili, da imajo pred seboj badočevske oficirje, toda nalezli so na nemškega oficirja, ki sta mu zvestoba in tovarštvu najvišje načelo. Zato se je njihova intriga klavarno izjalovila in le še okrepila odprno silo branilcev, ki so komunistom naposled pripravili tako uničujoč poraz. V tem zaveznstvu in tovarštvu se bo borba proti komunizmu na naših tleh nadaljevala do njegovega popolnega iztrebljenja.

Pošiljke za italijanske vojaške internirance v Nemčiji

Pokrajinsko pošto in brzojavno ravnateljstvo sporoča:

S takojšnjo veljavo se dovoljuje pošiljke poštinih paketov italijanskim vojskim internirancem v Nemčiji proti predložitvi posebnih naslovnih listov.

Pošiljke se sprejemajo brez plačila takse, ne smejo biti težje od 5 kg. viševši zavoj, in morajo ustrezati naslednjim pogojem:

1) Biti morajo v skladnih lesen h zabojčkih ali v skatlah iz lepke, ki so obdane od popolnoma zašitega platna ter so dvakrat navzkrizj povezane z močno vrvice zapetosteno na vrhu in ob straneh zavoja, kjer bi se mogla razkljati.

2) V njih ne smejo biti alkoholne pijače, niti pokvarljiva živila, meso, čeprav soljeno, razen v konzervnih skatlah, pa tudi ne tobak.

Prijava hišnih pomočnic za prvo pomoč

Na poziv mestnega zdravstvenega pomočnega urada za prijavo hišnih pomočnic za prvo pomoč pri hišnih gospodarjih in starešinah ni bilo toliko odziva kolikor je zadeva važna, čeprav je bilo v pozivu poudarjeno, da je prijava hišnih pomočnic za prvo pomoč strogo obvezna. Na prizadevanje najprejnetim posledicam, naj prizadevanje hišni gospodarji oziroma od njih določenih hišni starešine takoj prijavijo izbrane osebe na mestnem fizikatu vsak dan od 10. do 12. ure, da bo po določenem razporedu mogoče začeti z zelo kratke čas trajajočimi tečajji.

Obvestila „Preveda“ Cene izrednim dodatkom živil za božič

Nadrobne cene izrednim dodatkom živil in žganja za Božič so naslednje:

fižol, 1 kg	L 10.—
grah, 1 kg	L 17.—
sladkor, 1 kg	L 9.40
peščen ždrob, 1 kg	L 5.—
bonboni, 18 dkg	L 10.40
bonboni zaviti, 18 dkg	L 14.10
sedno žganje 40%, 1 lit.	L 75.—
vinsko žganje 40%, 1 lit.	L 77.—
brinjavec 42—45%, 1 lit.	L 80.—

Pogrebne svečanosti za kočevske junake

V soboto ob 6. zjutraj bodo v petih vojaških kamijonih prepeljali krste 35 kočevskih junakov z Zal na Kongresni trg, kjer jih bodo pred znamenjem Sv. Trojice izpostavili v počastitev. Istočasno se postavijo ob krstah 4 častni stražarji.

V ranih dopoldanskih urah se uradno dostavijo h krstam venci generala SS Gruppenführerja Rösenerja, prezidenta generala Rupnika, nemškega stolnika in domobranskega zveznega oficirja Schumacherja, komandanta III. bataljona slovenskih domobrancev stolnika Vuka Rupnika ter poveljstva slovenskih domobrancev.

Dohod občinstva za počastitev in kropitev padlih žrtve je iz Zvezde, odhod pa na nasprotni strani v smeri proti trgovini Novak ali Univerzi ali kinu »Matica«.

Ob 7. zjutraj bo po vseh ljubljanskih farnih cerkvah slovesno žalno zvonjenje, prav tako tudi okrog 15. ure popoldne, ko se bo začel pomikati žalni sprevod.

Ob 8. zjutraj bodo po vseh ljubljanskih farnih cerkvah slovesne maše zadušnice za padli kočevski junaki. Teh zadušnic naj se udeležijo vsi ljubljanci in naj molijo za pokoj naših padlih borcev.

Pogrebne svečanosti

Ob 14. uri se bo dohod občinstva k žalnemu odru končal, začele se bodo priprave na pogreb.

Ob 14.20 prihod častnega voda, častne čete, godbe »Sloga«, prihod treh čet šolskega bataljona.

Ob 14.25 prihod dostojanstvenikov, sorodnikov padlih in borcev iz Kočevja. Prihod ljubljanskega škofa prevzvišenega gospoda dr. Gregorija Rožmana, ki bo vodil pogrebne svečanosti z asistenco kanonikov. Takoj zatem začetek žalnih obredov.

Po končanih molitvah bo godba »Sloga« odigrala Beethovnovo žalno koračnico. Sledi govor nemškega zveznega oficirja stolnika Schumacherja.

Po govoru zaigra godba pesem »Ich hatt' einen Kameraden«.

Govor domobranskega stolnika Vuka Rupnika, komandanta III. bataljona.

Pevski zbor »Glasbene Matice« zapoje žalostinko.

Godba odigra slovensko himno »Hej Slovenija«.

Zbor bogoslovcev zapoje Premrlovo »Žalostinko« nato pa Fösterle: »Misere-ree«.

Po čemtem 1. palmu prihod vojaških kamijonov k žalnemu odru, kjer bodo nanje nalezili krste.

Žalni sprevod

Nato se razvije žalni sprevod po sledečem redu:

1. Kriz, 2. venci, ki jih nosijo vojaki, 3. godba, 4. častna četa, 5. dostojanstveniki (vojaški, upravniki, cerkveni), 6. častni vod, 7. zbor bogoslovcev, 8. prevzvišeni z asistenco, 9. kamioni s krstami, 10. sorodniki in kočevski borci, 11. predstavniki javnih uradov in kulturnih ustanov, 12. akademiki, člani verskih društev in ostali moški, 13. usmiljenke ter ostalo žensstvo, 14. 3 čete šolskega bataljona, 15. domobranci, 16. kamion po naslednjih ulicah: Šelenburgova, Prešernova, Marjtin trg, Stritarjeva, Pred škofijo, Vodnikov trg, Poljanska cesta, Zrinjskega ulica, Streliška, Za Gradom, Pot na Grad.

Pokop

Kočevski junaki bodo pokopani na Orlovem vrhu pod grajskimi šancami, kjer je izbran prostor za pokopališče vseh padlih domobranskih borcev.

Žalni sprevod se konča na to pokopališče točno po že navedenem redu.

Možnost dohoda za civilno prebivalstvo

Gospodarstvo

— Poštna hranilnica v Ljubljani vabi vse svoje hranilne vlagatelje, ki so na kakršnekoli način izgubili svojo hranilno knjž 2. co, da izgubo hranilne knjžice osebno javijo najkasneje do konca t. m. pri blagajni zavoda zaradi uvedbe postopka za priznanje njihove terjatve pri bivši Poštni hranilnici v Beogradu.

— Materialni izdatki zagrebške mestne občine. Uprava zagrebške mestne občine je sestavila proračun materialnih izdatkov mestne uprave za leto 1944. V kratkem bo sledil tudi proračun osebnih izdatkov. Materialni izdatki so prelovideni v višini 375.4 milijona kun, to je za 147.6 milijona kun ali za 56% več, kakor je znašal proračun za tekoče leto. V proračunu so predvideni le najnujnejši materialni izdatki. Najbolj se je povečal proračun gradbenega odseka, in sicer od 74.8 na 125.7 milijona kun.

— Uporaba svinskih kož v Nemčiji. V Nemčiji pred vojno niso predelovali svinskih kož v usnje. Zato so nemška oblastva že leta 1941 izdala ukrepe, da se za usnjarsko proizvodnjo uporabljajo tudi svinske kože. Da bi se pridobile tudi svinske kože, ki odpadajo pri klanju svinj na deželi, je bilo določeno, da dobe kmetje za 12.5 kg skupne teže svinskih kož kaznico za 1 par delovnih čevljev, vendar mora svinska koža tehtati najmanj 4 kg. Za klavno sezono 1943-44 so bili pogoji za oddajo svinskih kož še olajšani in se lahko oddajo tudi svinske kože, ki tehtajo le 3.5 kg. Za oddano 1 svinsko kožo v teži 3.5 do 5 kg se dobi že nakazilo za en par otroških čevljev. Pri oddaji svinske kože, ki tehta preko 5 kg, dobi kmet nakazilo za 1 par moških ali ženskih čevljev in brez ugotavljanja dejanske potrebe. Za oddane svinske kože si kmet tudi lahko nabavi usnje, in sicer v višini 20% teže oddane sveže kože.

— Neuspeh pri uvedbi premijskega sistema v angleški premovalni proizvodnji. Ker je v zadnjih letih navzile povečani potrebi proizvodnja premovala v Veliki Britaniji nazadovala, so lani uvedli sistem premij za večjo proizvodnjo premovala. Po enem letu veljavnosti sporazuma o plačevanju premij je izkazalo, da ta sistem ni prinesel željenih uspehov. Podjetja so plačevala delavcu po 3 penje za posad, če je bila produkcija za 1% večja kakor v povprečju prvega polletja 1942. Le v manjših revirjih se je proizvodnja dejansko dvignila. Sedaj so ugotovili, da sli sistem premij ne napravi omot, ker se večje proizvodnja ne priznava vsakemu posameznemu podjetju, tem-

bo dana, vendar na licu mesta odkazana po varnostnih organih.

Po končanih nagrobnih molitvah, ob spuščanju krst v grobnico, bo častni vod oddal častno salvo. Po tej salvi bo oddala strele tudi slovenska domobranska topniška baterija.

Po končanih pogrebnih svečanostih naj se občinstvo mirno razide na svoje domove.

Zbirališča

Predstavniki uradov in kulturnih ustanov imajo svoj prostor za spomenikom sv. Trojice.

Akademiki in verska društva na pločniku pred Nunsko cerkvijo.

Pevci: Glasbene Matice se zberejo na levi strani žalnega odra, (gledano od krita Matice navzgor), nekako pred mlekar-ko Korošce.

Godba ima svoj določen prostor na desni strani žalnega odra.

Usmiljenke se postavijo ob vremenski hišici.

Ostalo občinstvo naj zavzame prostor v parku v Zvezdi.

Ljubljanski radio bo prenašal vse žalne svečanosti.

Vse udeležence žalnih svečanosti pozivamo, da so najkasneje ob 14.15 na svojih mestih.

Kočevski junaki, ki bodo danes slovesno pokopani v Ljubljani

Kronika

* Führerjeve čestitke generalu Francu. Führer Adolf Hitler je poslal spanskemu državemu poglavarju generalu Francu ob njegovem rojstnem dnevu 4. decembra pri srčne brozjavne čestitke.

* Najstarejši učenec v Nemčiji je 98-letni ulanski veteran Peter Puhli iz Haus-tarta v Zapadni marki. Ob priliki svojega nedavnega 88. rojstnega dne je bil mož predmet raznih pozornosti in počastitev.

* V službi starih čedov. Nemški listi poročajo o rednem jubileju hane s sisknje Marije Stögmüllerjeve v Schöngenu. Imenovana služi že 75 let v h. si posestnika in gostilničarja Stadlerja. Kljub svojim 81. letom satosti, ki je še ne teži, opravlja vsa poselska dela ter jo se prav nič ne nadejuje tegobe starosti.

* Baletka, ki je pomogla na svet 1600 občanov. V okoliščini Leobna živi biva bica Cilka Planžekova, ki je obhajala 12. decembra svoj 75. rojstni dan. Ob tej priliki je izročila Gauleiterju ljudski posebno častno darilo ter na ta način priznal njeno delo za koristi nemškega naroda.

* Šolten čevljar z 250 odjemalci. V Herrenhofu ob Warthi izvršuje čevljarški poklic neke 90letnik, ki je še dovolj krepak, za krpanje čevljev. Mč se ne more pritožiti, da bi ga ljudje premalo obiskovali. Število njegovih odjemalcev se suče stalno med 200 in 250 ljudmi.

* Zapirajte vrata! V času, ko nastopa zimsko vreme, se mnogi premalo zavedajo, kako važno je zapiranje vrat, bodisi doma v stanovanju, v hiši ali pa v prometnih vozilih. Brez potrebe se pri odprtih vratih čisto ohlajajo prostori, kakor ne bi bilo treba, če bi ljudje imeli nekoliko več pozornosti in obzirnosti do soljudi. Zaradi nepotrebnega odpiranja vrat se pozimi v nekaj minutah zmrazijo stopnice, kjer pada temperatura za več stopinj. Posledica takšnega ravnanja je, da jame vdirati mrzli tudi v prostore stanovanja, bodisi v pritličju, v nadstropjih ali pa v kletih. Zaradi tega je treba v sedanjem času posebno paziti na to, da se vrata brez nujne vzroka nikoli ne odpirajo in ne ostajajo dolga časa odprta kakor je to neobhodno potrebno zaradi prehoda.

* Nad Stotie igra se izdelala za letošnje božične praznike koroška mladina. Te igrače, ki bodo razdeljene med otroke po bombnih napadih prizadetih družin, so razstavili v Celovcu, kjer si jih je ogledal v osebnih prostorih kavarne Lerch tudi Gauleiter dr. Rainer.

* Nergu bi se dal rad kronati za črnega cesarja v Rimu. Listi beležijo svojevrsno zahtevo, katero je predložil abesinski cesar Haile Selassie angleški vladi v Londonu. Sporocil je namreč, da bi se dal rad ponovno kronati za cesarja Abesinije in eiser na rimskem Kapitolu. Fantazija abesinskega državnega poglavarja pač ne pozna nobene meje.

* Influenca na Angliškem. Epidemija influence zavzema v Angliji čedalje večji obseg. Porocila »Folks Dispatch« iz Londona. Ponekod so cela naselja praznena na posteljo. Morali so urediti posebno pomožno službo, ki oskrbuje bolnike vsaj z najpotrebnejšo hrano.

* Židje morajo zapustiti Sofijo. V Sofiji je do zadnjih dni živelo še nekaj židov, ki so se smeli s posebnim dovoljenjem bolgarskih policijskih oblasti slobodno kretati po mestu. Sedaj so bile odredbe proti židom poostreane ter morajo židje do zadnjega oditi iz bolgarske prestolnice.

* Nad tisoč oseb je utonilo. Na Jance-hingu se je primerila pred kratkim največja potopitvena nesreča, kar jih pozna zgodovina te reke. Na vozniki z ladjo preko reke je utonilo nad tisoč kitajskih potnikov, večinoma krošnjarjev. Ladja

Še o prodaji cigaret

Čitatelj nam piše: Trglatanti prodajajo cigarete dnevno le nekaj ur, zato imajo dovolj časa, da lahko pripravijo v naprej določene količine v majhnih zavojčkih. Kupci pa naj imajo pripravljen drobiž, da bo šla prodaja brez zadikov na golo od rok in ne bo treba izgubljati časa s čakanjem.

Financijski organi naj bodo za preskušnjo po nekaj dni navzočni pri prodaji, da ugotovijo, koliko tobaka gre v promet v eni uri, ko se vrsti v nepretrgani vrsti kupec za kupec. Tako bodo lahko določili čas, v katerem trafikant proda za določeni dan dovoljeno količino. Na ta način bo mogoče preprečiti nedovoljene manipulacije in škodo kadilcem.

Priporočljivo bi bilo določiti prodajo vsak dan samo enkrat ob določenem času, n. pr. od pol 8. do 9. ure zjutraj, ker bi se na ta način spekulantom preprečilo polniti ves dan od trafike do trafike ter si polniti žep s cigaretami za verjenje.

KULTURNI PREGLED

Razglednik „Jutra“ je izšel

Vsakemu izvodu Razglednika je priložena dopisnica, s katero naj bralec sporoči svojo kritiko in želje za morebitni drugi zvezek: dokaz, da novinarji priznavajo svojemu občinstvu izvršeno pravico do kritike in sodbe. Prav zaradi tega bi bilo nedosledno — če naj se zadovoljimo z najboljšimi besedami —, ako bi hoteli na tem mestu presojati delo, ki smo ga izvršili »Jutrovcem« sami — viribus unitis — ob sodelovanju malinega števila tujih sodelavcev. Presojevalce bodi predvsem občinstvo! Ne maramo, da nas kdo zavrne z rekomo: Vsak cigan hvali svojega konja! Nedvomno so v Razgledniku reči, ki jih je mogoče objektivno pohvaliti, ni pa tudi dvoma, da se pri drugih lahko ogleda sodbna z raznih vidikov in raznih okoliščin. Čakajmo torej na plebiscitu občinstva!

Toda nekaj besed je treba zapisati Razgledniku na pot. Pojavil se je v znamenju socialne samopomoči ne ravno majhne skupine tistih, ki jih je »Jutra« zvezalo v uredniški družni, ali morda boljše v delovno občestvo. Le-tam naj prinese v teh predbožičnih dneh nekaj olajšanja, veselja in pomoči. Drugače pa pomni ta »zbornik leposlovia pouka in zabave« samo nadaljevanje starih žurnalističnih načrtov. Obuja spomene na »Zvijenje in svete« na počake, združiti v prijetno celoto poučno in zabavno stvarino, povezati med seboj domačijo in širši svet, odpret bralec okna k novim obzorjem. Tak zbornik namenjen širokemu občinstvu, ne na kakim koli specialnem, je že po svoji naravi nekaj delež od zbornikov za zbiranje, vendar je med obliko popularnih spov, ki zahtevajo nekaj več

z imenom »Hvateje, s katero so se vozili, se je potopila v petih minutah blizu malega pristanišča Nantunga. Čeprav so bila takoj uvedena reševalna dela, ni bilo mogoče rešiti več nego 200 oseb, kjer je bila že trla tema ter so valovi reke nemirno butali sem in tja. Uvedena preiskava je dognala, da se je zgodila nesreča zaradi preobčutljive ladje s potniki in tovari.

Iz Ljubljane

u— Nova grobova. Po težki mučni bolezni je v 66. letu starosti umrl bivši posestnik g. Janez Hren. Pogreb blagoga pokojnika bo v soboto ob pol 15. iz mrtvašnice zavetišča sv. Jožefa na Vidovdanski cesti na pokopališče k Božjemu grobu v Štepanji vasi. — Preminil je višji mestni stavbni nadoficijal v pokopju g. Anton Senčar. Zapuščica žena Elizabeta in sina Andreja ter drugo sorodstvo. K večnemu počitku ga bodo spremenili v soboto ob 15. iz kapele sv. Antona na Zalah na pokopališče k Sv. Križu. — Pokojnika naj bo ohranjen blag spomin, užaloščenim svojcem pa izrekamo naše iskreno sožalje!

u— Društvo »Družina« v Ljubljani je poklonil gospod prezident divizijski general Leon Rupnik iz kredita Zimske pomoči vsoto Lir 1.600.00, ki naj se razdeli onim upokojencem, vdovam in sirotam, ki jim plačujejo prejemke finančna direkcija, direkcija državnih železnic, poštna direkcija in tobačna tovarna, tako da naj dode božičnico v iznosu 30% mesečni brutto prejemkov najkasneje do 22. t. m. — Društvo »Družina« v Ljubljani je poklonil gospod prezident divizijski general Leon Rupnik vsoto Lir 90.000 iz Zimske pomoči kot božičnico za 233 uradniških (nameštenskih) družin s številnimi otroki in izrečno za matere teh družin še po Lir 200.

u— Na prošnjo pokrajinske uprave pozivamo pevce vseh ljubljanskih pevskih zborov, naj se zbero za petje žalostnih dnevov v soboto, dne 18. t. m. ob četrt na tri (14.15) popoldne na Kongresnem trgu na levi strani znamenja: Hubadova župa, Pevska zveza in društvo Ljubljana.

u— Posaveci! Udeležite se prvega protikomunističnega protestnega zborovanja, ki bo v nedeljo, 19. decembra ob pol 4. uri popoldne v dvorani bivšega Sokolskega doma na Jeziči.

u— Sprejemni urad Slovenskih domobrancev se je preselil iz Ambroževega trga 7 v Pucinijsko ulico št. 2 (Bonačeva hiša) pritličje, desno in uraduje od 8. do 12. ure ter od 1. do 18. ure.

u— II. simfončni koncert letošnje sezone bo v ponedeljek, dne 20. t. m. točno ob pol 6. uri v veliki unijski dvorani. Na tem koncertu bo nastopil kot solist naš najodličnejši mojster, pianist prof. Anton Trost. Izvajal bo znameniti Beethovenov Koncert v Es-duru za klavir in orkester, ki je eno najpomembnejših del klasične literature sploh. Koncert, ki je v tehničnem pogledu za solista zelo težak, je na sporedu vseh največjih mojstrov sveta. Brez dvoma ga bomo slišali v ponedeljek v dovršeni izvedbi, za kar nam jamči umetniški solist. Poleg Beethovna bomo slišali še Haydnovo simfonijo in Lisztovo Preludije. Dirigent II. simfončnega koncerta bo operni in koncertni dirigent Oswald Buchholz. Predprodaja vstopnic za koncert je v Knjižarni Glasbene Matice.

u— Učenci III. moške realne gimnazije naj se zaradi udeležbe pri pogrebu zbero ob 13.30 pred šolskim poslopjem. — Ravnateljstvo.

u— Ravnateljstvo IV. realne gimnazije v Ljubljani obvešča vse učence, da bo danes, v soboto, 18. t. m., ob 14.15 svečan pogreb v Kočevju palih domobrancev. Udeležba pri pogrebu je strogo obvezna za vse učence. V ta namen naj se dijaki zbero pred poslopjem bežigradske gimnazije ob 13.30, da bodo odkorakali pod voilstvom svojih razrednikov na njim določeno mesto v Prešernovi ulici od Mestne hranilnice navzdol.

u— Učenci I. moške meščanske šole (Prule) naj se zbero dne 18. dec. ob pol 14. pred šolskim poslopjem na Prulah, od koder odidejo na pogreb kočevskih žrtev.

u— Upraviteljstvo III. mešane meščanske šole v Ljubljani-Moste poziva učiteljski zbor in dijaštvo zavoda, da se udeleži pogreba kočevskih žrtev dne 18. t. m. Odhod izpred šole ob 13.40.

u— Upraviteljstvo III. mešane meščanske šole v Ljubljani-Moste naznaja, da se bo nadaljeval redni pouk na šoli petičiš s ponedeljkom 20. t. m. Od 8. ure dalje bodo imeli pouk vsi dečki razredov I.a, od 13. ure dalje vsi dekliški razredi in I.a.

u— Interesente opozarjamo, da je pravkar izšla v knjižarni Tiskovne zadruge Slovnica angleškega jezika kot II. del prof. J. Kotnikovega Učbenika za angleški jezik.

u— Prodaja čevljev. V smislu naredb Sefa pokrajinske uprave z dne 30. okt. 1943. bodo v nekaj dnevih dobile trgovine s čevlji v Ljubljani več dobro izdelanih čevljev ročnega izdelka, in sicer moške, ženske in otroške. Čevlji bodo iz usnja in z usnjenimi podplati. Čevlji se bodo prodajali samo na nakaznice, ki jih bo izdajalo županstvo v Ljubljani in okrajna glavarstva. Reflektanti nai si čimprej preskrbe potrebne nakaznice, ker bodo čevlji predvidoma hitro razprodani. — Sindikat trgovcev s čevlji.

u— »Petroček, kaj si želiš za božič« Najrajši bi imel celo zbirko Police za male od I. do VI. zvezka. Ako pa to ni mogoče, prosim, da mi Božiček prinese vsaj poslednja dva zvezka: Razposajenci in Zlata tičica.

u— Opozarjamo na dve javni produkciji gojencev šole Glasbene Matice, ki bo sta jutri v torek, dne 21. t. m. in v sredo, dne 22. t. m. v mali filharmonični dvorani, vsakokrat točno ob 17. uri. Na obeh produkcijah bo nastopilo 54 gojencev šole Glasbene Matice, in sicer iz oddelka za klavir, violino, čelo in solopetje. Podrobni spored se dobi v Knjižarni Glasbene Matice in velja obenem kot vstopnica v malo filharmonično dvorano.

u— Gledališki kolektorček je izšel tudi za l. 1944 z bogatimi članki in pestrimi slikami. Posebej opozarjamo na zbiranje lepih nagrad! Dobite ga v gledališču pri blaginji in biljetarjih ter v vseh knjižarnah in večjih trafikah.

u— »Dravska roža« je krasna pohorska bajka o skrivnostni roži maščevalki, ki raste na dnu srebrne reke Drave ter ko se razcvete, pokonča kruto limbuško gospodarico. Je to prelepa in ganljiva zgodba treh drvarjev snov, ki so z zelene planine ošli v svet za kruhom, delom in srečo. Spisal in v samozaložbi jo je izdal Jože Tomazič, s 125 slikami pa jo je opremil Jože Baranek. Vezana 33 lir. Je najlepše darilo za božič in novo leto.

u— Najprimernejše božično darilo za malčke je »Zlata tičica«, zbirka ljubkih otroških pesmic Danila Gorinskega z zelo posrečenimi ilustracijami M. Bambiča, ki je nedavno izšla v knjižarni Tiskovne zadruge.

u— Živila, dodatke za božič, všteti žganje, bodo trgovci z živilj prodajali le proti takojšnjemu vplačilu. Združenje trgovcev.

u— Našo mladino in starše opozarjamo, da bo v prihodnjih dneh izšla v knjižarni Tiskovne zadruge zanimiva, z ilustracijami opremljena mladinska povest Ljeto Zupanca »Viklenja mladost«.

u— Nesreče. Po stopnicah je padla in si zlomila levo nogo 39-letna zasebnica Gusti Klopčičeva iz Ljubljane. Levica si je zlomil pri padcu 5-letni sin učiteljice Marjan Juvancič iz Ljubljane. 67-letna raznašalka časopisov Uršula Mrakova si je pri padcu zlomila levo nogo. Ponesrečenje so pripeljali na zdravljenje v ljubljansko splošno bolnišnico.

u— Zahtevajte AMIDON tablete proti glavobolu, nevralgiji, hripi, influenci in revmatizmu. Dobite jih v vsaki lekarni.

u— Pod božičnim drevescem so lep in cenjen dar letošnje knjige Vodnikove družbe, ki prinese obdarovancem za praznike prijazno, veselo in poučno razvedrilo. Ne zamudite te prilike. Kupite jih takoj, dokler še traja zaloga. Dobite jih v pisarni Vodnikove družbe (Narodna tiskarna), ali v knjižarni Tiskovne zadruge, Selenburgova 3, ali pa v knjižarni Učiteljske tiskarne, Franciškanska 6.

u— Opozarjamo vse, ki želijo prodati svoj pisalni stroj, radio aparat ali harmoniko, da prevzema specialna trgovina Everest gorjve predmete v komisijko prodajo in jih vnovič zelo dobro in hitro. Pošljite tedaj še danes Vas pisalni stroj, radio aparat ali harmoniko v komisijko prodajo trdki Everest, Prešernova 44.

u— Za desinfekcijo ust in grla dobite v vsaki lekarni FORMICOT PASTILE!

u— Oskrbite si pravočasno Gospodinjino kolektor za leto 1944 v Knjižarni Tiskovne zadruge.

u— Našna peresa, botjša, dobro ohranjena, kupuje po najvišji dnevni ceni trdka EVEREST, Prešernova ulica 44.

Ste že kaj prispevali za Zimsko pomoč?

Darujte za Zimsko pomoč! Kjer koli govorite o današnjih razmerah — vedno se spomnite tudi Zimske pomoči!

Z Gorenjskega

Za člana mestnega sveta v Kranju je bil imenovan nadučitelj Jože Skofič in ne Lhorč, kakor je bilo pomotoma natisnjeno v petkovem Jutru.

Božična proslava v Kamniku. V Kamniku se je vsrila pred dnevi božična proslava. Svečanosti se je udeležila župna voditeljica Mitterwallnerjeva, voditeljica ženstva Müllerjeva, voditeljica deklet Fritzova ter Kurt Fregien, ki so vsi imeli času primerne nagovore. Na koncu prireditve so bile navzočim razdeljene knjige ob zvokih božičnih pesmi.

Smrt v Mengšu. Na poti v službo je umrl pred nekaj dnevi menški kovač Franc Veider, ki je bil zaposlen pri električnem transformatorju na Črnučah.

Plakati oznanjajo, da zamenjava ni dovoljena. Kmetičim posestnikom na Koroškem so pristojne oblasti začele deliti plakate, katere morajo nabiti pred svojimi hišami. V teh plakatih je rečeno, da se pri kmetih ničesar ne dobi. Dogajalo se je namreč, da so prihajali ljudje iz raznih krajev s predmeti, ki so jih zamenjavali na kmetih za maslo, jajca, mleko in druga živila. V bodoče bo takšno zamenjavanje nemogoče, ker je nedopustno. Plakati opozarjajo prebivalstvo, da morajo kmetje služiti koristim vsega ljudstva ter oddajati svoje preseške državi, da jih porazdeli enakomerno med vse prebivalstvo.

Zajec beži pred lisico. V spodnjih Pirniah ob Savi sta dva sprehajalca pred dnevi doživela nenavadno srečanje. Nenadoma je planil iz gostave zajec, kateremu je bila za nogami lisica. Zajec, ki se je zavedal, da gre za njegovo življenje, se prav nič ni ustrašil mimoidočih ljudi, dočim se je lisica, čim je ugledala človeško dvojico, umaknila, s čemer je bilo zajcu ohranjeno življenje.

Spodnje štajersko

Sestanka železničarjev. V dvorani Helmbunda v Mariboru je bil apel uslužbencev državnih železnic. Govoril je vodja delovnopoličnega urada Hackl. Vzporejal je razmere v prvi svetovni vojni s sedanjimi, nato pa se je dotaknil Spodnje štajerske, ki naj bo po njegovih besedah mejni stražar velikomestnega Relcha. Omenjal je tudi železničarske delovne razmere na Spodnjem štajerskem in pohvalil delo železničarjev.

Zborovanje žen. V Mariboru so se pred dnevi zbrale voditeljice žena k delovnemu sestanku. O nalogah žene je govorila voditeljica Tazolova. Zborovalke so razpravljale med drugim tudi o delu med otroki in o božičnem obdarovanju otrok. Za zaključek je pojasnil politični in vojaški položaj uradni vodja Tremmel.

Razstava spodnjaštajerskih umetnikov. V sejni dvorani Okrožne hranilnice v Celju so nedavno razstavili nekaj slik in pisatki spodnjaštajerskih umetnikov. Na otvoritvi je imel vodstvo po razstavi, ki bo odprta do 24. decembra, prof. Klinger. Karel May v Trbovljah. Vodja ljudske vseučilišne v Trbovljah, inž. Werner Schultz, je otvoril serijo predavanj pod naslovom »Zmaga nad usodo«. Na otvoritvenem predavanju je govoril o nemškem ljudskem pisatelju Karlu Mayu in njegovi pretresljivi življenjski žalostni, ki je vsem najkubj vendar izvršil svoje veliko življenjsko delo.

Iz Trsta

Tržaški škof pri papežu. Te dni je sprejel papež pif XII. v zasebni avdijenci tržaškega škofa mons. Antona Santina. Avdijenca je trajala okoli eno uro. Že ob prvih vesteh o žalosti, ki je doletela Istro, je poslal papež znatno vsoto in tolažilne besede. Tržaškemu škofu je naročil, naj sporoči duhovščini in vernikom tržaškopokopske škofije izraze svojega sočutja in poseben blagoslov.

Spemben pri tržaških kapucinih. V kapucinski samostan na Mantuzi v Trstu je bil premeščen O. Hilarij Cassaco, ki je bil dolgo vrsto let misijonar v Italijanski Vzhodni Afriki.

Dante in Goethe. V soboto 18. t. m. predava v gledališki družinski dvorani Guido Manacorda v okviru italijansko-nemškega združenja o temi »Dante in Goethe«.

Smrtina kosa. Te dni so umrli v Trstu 52letna G. Pavletič, 75letna Ivanka Hrovat, vdova Markežič, 84letna Marjeta Gaberščič, vdova Zorn, 81letni Jakob Gaberščič, 73letni Anton Budin in 72letni Jurij Pizon.

Velika tatvina. V času, ko ni bilo nikogar doma, so se vtihotapili drzni vilmilski zlikovci v stanovanje gospe Marije Končukove v Rocculu. Odneli so razne predmete in tudi nekaj gotovine v skupni vrednosti okoli 100.000 lir. Med drugim ji je zmanjkalo 1.300 lir v gotovini, 4 veržice in 2 zlati zapestnici, 200 gramov zlata, dva prstana z draguljema in drugocen plašč.

Beleznica

KOLEDAR

Sobota, 18. decembra: Gradjan.

DANAŠNJE PRIREDITVE

Kino Matica: Glas srca.

Kino Slo: Zelim si ljubezni.

Kino Union: Ob mejli.

DEŽURNE LEKARNE

Danes: Mr. Leustek, Resljeva cesta 1.

Bahovec, Kongresni trg 12, in Nada Komotar, Vič-Trška cesta.

ZATEMNITEV

je strogo obvezna od 17. do 6.30 ure.

DRŽAVNO GLEDALIŠČE

DRAMA

Sobota, 18. dec.: Zaprt.

Nedelja, 19. dec., ob 10.30: Proslava v spomin 25 obletnice smrti Ivana Cankarja. — Ob 16: Nevesta s krono. Izven. Cene od 22 lir navzdol.

•

V nedeljo, 19. t. m., ob 10.30 bo v Drami proslava v spomin 25. obletnice smrti Ivana Cankarja. Spored bo obsegal spominski govor (bere prof. Vodnik France) in čitjanje odlomkov iz Cankarjevih del (odobe iz sanj, Lepa Vida, Kurent, Grahnik Lenart, Moje življenje (bral bodo farceva, Jan, Milan Skibinšek in Debevec).

Drama bo proslavila 25. obletnico smrti Ivana Cankarja z uprizoritvijo njegove drame »Lepa Vida« v popolnoma novi zasedbi in režiji. Premiera bo predvidoma v mesecu januarju.

A. Strindberg: »Nevesta s krono«. Pravljenja igra v petih slikah. V glavnih vlogah: Jan, Sarčeva, Mira Danilova, Debevec in Rakarjeva. Delo je prevedel C. Debevec. ki je delo tudi režiral. Predstava bo v nedeljo ob 16.

OPERA

Sobota, 18. dec.: Zaprt.

Nedelja, 19. dec.: Zaprt.

Ponedeljek, 20. dec.: Zaprt.

Torek, 21. dec., ob 16: Melodija srca. Opera. Krstna predstava. Izven. Cene od 32 lir navzdol.

•

Premiera izvršne slovenske operete »Melodija srca«, skladatelj Janka Gregorica bo v torek 21. t. m. Delo je zelo živahno in sodobno tako v pogledu muzike kakor li-breta, ki ga je napisal Hinko Stepančič. Dejanje se godi v veliki modni hiši za časa modne revije, in poleti na Bledu v enem največjih hotelov. Opereto bo dirigiral komponist sam, režija je Frelhova, koreografija inž. Golovinova.

RADIO LJUBLJANA

SOBOTA, 18. DECEMBRA

8.30—9.00: Jutranji koncert. 9.00—9.15: Porocila v nemščini in slovenščini. 12.00—12.30: Opoldanski koncert. 12.30—12.45: Porocila v nemščini in slovenščini. 12.45—14.00: Koncert za razvedrilo, plošče. 14.00 do 14.15: Porocila v nemščini. 14.15: Prenos žalnih svečanosti za 28 padlimi kočevskimi junaki. — 17.00—17.15: Porocila v nemščini in slovenščini. 17.15—17.45: Popoldanski koncert. 17.45—18.00: Gospodinjino predavanje. 19.00—19.30: »Fantje na vaše pojo. 19.30—19.45: Porocila v slovenščini. Napoved sporeda za naslednji dan. 19.45—20.00: Mala medija. 20.00—20.10: Porocila v nemščini. 20.10—21.40: Lepe melodije. — 21.40—22.00: Beograjska vojaška oddaja. 22.00—22.10: Porocila v nemščini. 22.10—22.30: Glasba za lahko noč.

NEDELJA, 19. DECEMBRA

8.30—9.00: Kadar kliče planinski rog. 9.00—10.00: Mala zakladnica — nemški rekli in napovedi. 10.00—10.15: Porocila v nemščini in slovenščini. 10.15—10.45: Orzelska glasba in versko predavanje. 11.30—12.00: Slovenska ljudska oddaja. 12.00—12.30: Opoldanski koncert. 12.30—12.45: Porocila v nemščini in slovenščini. 12.45—14.00: Koncert za razvedrilo. 14.00—14.15: Porocila v nemščini. 14.15—15.00: Po zdravi iz domovine; igra radijski orkester. Vodil dirigent Drago M. Šijanec, sodeluje komorni zbor. 17.00—17.15: Porocila v nemščini in slovenščini. 17.15—17.45: Popoldanski koncert. 17.45—18.00: Kmetijsko predavanje. 19.00—19.30: Koncert na dveh harmonikah. 19.30—19.45: Porocila v slovenščini. Napoved sporeda za naslednji dan. 19.45—20.00: Mala medija. 20.00—20.10: Porocila v nemščini. 20.10—21.00: Ljubavna pesem. 21.00—21.40: Z ritmom in zanosom. 21.40—22.00: Beograjska vojaška oddaja. 22.00—22.10: Porocila v nemščini. 22.10—22.30: Glasba za lahko noč.

Zaklonske brez zaslusnega izhoda je brez pomona. Hišni staričine! Ali je zasliji iz-hoda vaše hiše urejen in zavarovan? Preizkusite ga!

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

SPORT

Drobiž po svetu

Neokrnjeni potek sportnih sporedov in prvenstvenih tekmovalni po Nemčiji vzbujajo tudi v tujini splošno pozornost. To velja predvsem za dogodke v nogometnem sportu, ki jim ni enakih menda nikjer po svetu, pa čeprav gre za države, ki sploh niso zapletene v vojne dogodke ali pa so vsaj precej dlje od njih kakor je Nemčija. Res je, da je v četrtem vojnem letu sodelovalo v tekmah za točke v Nemčiji nič manj kakor 31.734 moštvo, ne glede na to, da je skoraj pol milijona aktivnih pristavitev te igre že pred tem odšlo, kamor jih je popicala dolžnost do domovine, ne da bi mogli še misliti na nogomet. (Pravijo, da je med njimi skoraj 350.000 igralcev, malo manj kakor 16.000 sodnikov in še enkrat toliko sodnikov pomočnikov ter skoraj 65.000 pripadnikov rezervnih moštvo.) In kljub tem neogibnim osebnim spremembam gre nogometno prvenstvo po Nemčiji svojo začrtnano pot in je v nekaterih okrožjih celo pridobilo nove udeležence. Cenovni nemški klubji včas v soboto ne vedo, kako bodo v nedeljo našli in poslali v borbo 11 igralcev, je vse to pri njih vendarle vse drugače kakor v takoj imenovani domovini nogometa. Angliji, kjer so morali celo moštva iz poklicnih nogometašev sniti samo v dve skupini, od katerih obsega južna 18. severna pa kar 50 enostorice. Sorodni takih novotarij je seveda konkurenca tamkaj močno izgubila na kakovosti, obenem pa je tudi občutno popustilo zanimanje med obiskovalci. To je bistvena razlika med sportniki tega in one-a sveta, ki na tej strani je danes gradilo temelji za bodoči razmah te najbolj udomačene sportne panoge, medtem ko so na oni strani že držali precej podreti onega, kar jih je držalo pokonci, preden je izbruhnil ta največji oboroženi spor na svetu.

Znana madžarska plavalca Szatmari in Szegedy, ki sta se pred časom precej hudo poškodovala pri avtomobilski vožnji, sta že izven največje nevarnosti. Meltem ko je Szatmari pred kratkim že lahko zapustil bolnišnico, upajo zdaj tudi že o Szegedyju, da mu bo tudi kmalu sledil v domačo oskrbo. Njihovi prijatelji računajo s tem, da ju bodo prihodnjo sezono spet lahko pozdravili ob novih zmagah v bazenih.

Holandske plavalke so še zmerom nedsogljive in jih vojna kar nič ne zadira, da bi vselej, kadar se spustijo v vodo, znova ne pokazale svojih odličnih sposobnosti. Takole je bilo zadnji pri najboljših: na 200 m prmo 3:01.6 (Vilet), na 100 m prmo 1:10.5 (van Schaik), na 400 m prmo 5:49.8 (van Schaik) in na 100 m hrbtno 1:17 (van Peggelen). Sicer pa zbuja tudi časi moških, kakor so 2:47.4 po zaslugi Smithuysena na 200 m prmo, 1:13.8 po Methmanu na 100 m hrbtno ali 1:02 po zaslugi Molenaarja na 100 m prmo, upravičeno spoštovanje.

Španski jadralci so iz svoje srede dobili novega rekorderja, in sicer enega najboljših španskih učiteljev za jadralne plete Vincenta Jueza, ki je s svojim jadrilnim letalom nemškega izdelka dosegel vrhlo glavo višino 4600 m, kar je seveda obojem nov španski rekord v tem divnem sportu.

V nekaj vrstah

Na proslavi 25 letnice plavalnega kluba v Kodanju so spet nastopile skoraj vse odlične holandske plavalke, med katerimi so se najbolj uveljavile naslednje: Inge Sörensen na 200 m prmo s 3:01.5, Margareta Harup na 100 m prmo s časom 1:09.1 in Greta Jörgensen na 100 m hrbtno s 1:16.4. Prav dober uspeh je dosegel tudi Christophersen med moškimi, ki je plaval 200 m prmo s 2:21.8.

Bolj ko se bližamo božiču, bolj se množi vesti in poročila o skorajšnji otvoritvi smučarske sezone. Prvi, ki so se lahko že poskusili na pravem snegu, so bili letos Slovaki, ki so preteklo nedeljo priredili prvi smučski tek na 12 km. Udeleženci so bili v glavnem vojaki, izmed katerih je izšel tudi zmagovalac, in sicer neki Rusko s časom 43:06. Štirje slovaški smu-

čarji se bodo udeležili tudi mednarodnih smučarskih tekem, ki bodo 28. t. m. v Zagrebu.

Obenem z dnevi za smučarje se bliža tudi sezona hokeja na ledu, ki bo tudi letos, po vseh znakih sodeč, močno razgibana. Med raznimi kandidati za najvišje naslove se omenjajo tudi Celovčani, ki so se za letošnje nastope še prav posebno pripravili. Prvo tekmo bodo odigrali v nedeljo po Novem letu proti Brandenburgju v Garmeschu, ostala dva nasprotnika, in sicer Wiener EG in Rierseeer, pa bodo sprejeli na domačem drsališču.

Znani rumunski teniški igralci, zakonca Rurac ter Constantin, so v teh dnevih gostje francoskih teniških igralcev, s katerimi bodo v Parizu odigrali nekaj eksibicijskih partij. Iz francoske prestolnice p-tujejo Rumuni v Barcelono, kjer bodo nastopili na vsakoletnem božičnem turnirju.

Za nedeljo napovedani meddržavni telovadni dvoboj med Nemčijo in Madžarsko, ki je bil dogovorjen za Draždane, je bil odpovedan. Prav tako tudi ne bo medsebojnega tekmovalja v teledvabi med Madžari in Finci, ki so ga hoteli izvesti dne 19. t. m. v Helsinkih.

Kako in kje naša dekleta iščejo službo

Kjer koli. Na ulici, pri znankah in prijateljih vprašujejo, kje bi bilo kakšno mesto prazno. Rade se tudi zaupajo časopisnim oglasom, saj se na en glas dobi pet do deset ponudb. Če dekletu svetujejo: »Poiđe na namestitev urad, tam boste gotovo kmalu dobili kaj primernega,« dobi odgovor: »Ne grem, tja pa že ne grem, saj sem enkrat bila, saj tudi druge ne gredo, rajši pačam oglaš.« In gospodinja odgovarja podobno, da na namestitvenem uradu ni nobene zbirne itd.

Da so bile zasebne posredovalnice odpravljene, je prav Bile so le nekaka trgovina za delovne moči. Čim pogostje so dekleta menjale službe, tem več je bilo zasluzka. Zato bi bilo dobro in priporočljivo, če se posredovalnice služb za službe vrnejo organizaciji in zavetiščem, kjer imajo dekleta svoj zasilni dom, in dodela za vodstvo izkušene in zmogljive osebe, ki dobro poznajo življenje v tuji družini in tisto notranjo duševno silo, težnje in hrepenenje po znošenju zanj primernem življenju. Potem bo manj pohajkovanja, manj deamrznosti in manj izgubljenosti. Potem sme biti uverjeni, da bo vsako dekle dobilo primerno službo in vsaka gospodinja primerno služkinjo. Na tisoče našega ženskega službi v gospodinjstvu in večina jih bega raztreseno in razdrobljeno, ker nimajo prave trdne opore in vodnika, ki bi jih vodil v tem kritičnem času. Samo vodstvo organizacije bi imelo dovolj moči in sposobnosti da to uredi.

Zavetišče in posredovalnica v zavetišču morata paziti, da si pridobita ugled in zaupanje gospodinj in da je izbira povoljna. Za vzdrževanje pisarne bi vsaka stroka plačala majhen prispevek, saj ima stroka tudi za oglaš v časopisu Glavno je, da jim je ustrezno. Dobro glas ustanove in zaupanje do osebe ki posreduje, sta zelo važljiva. Kakor se poklic služkinje ni da primerjati z drugimi ženskimi poklici, tako se tudi posredovanje služb bistveno loči od drugih posredovanj. Služkinjo ni mogoče poslati, kar tako v službo kakor na primer tovarniško delavko k stroju ali poljsko delavko, ki zjutraj vzame prelo motiko, srp ali grablje in potem vse dan pleve, okopava, žanje ali suši seno. Gospodinja vidi nekajkrat na dan, z drugimi družinskimi člani pa nima opraviti.

Poglejmo malo v svet, kako so drugi pripravili in vodili in še vodijo zavetišča in posredovalnice. Leta 1898 je M. Skrimmarjeva učenka pesnika S. Gregorčiča ustanovila v Trstu zavod sv. Nikolaja za brezposelna dekleta. Dasi sama nikdar ni služila, so se ji slovenska dekleta, ki so prihajale s kakšno službo v velemedo, smilila, kjer so bila brez varstva, brez zaslonbe in kjer so kmalu zablodila. S svojim imetjem je ustanovila dom, kjer so brezposelne služkinje dobivale hrano in prenočišče. Deklet niso dobile službe s posredovanjem zavoda. Poiskala je več sodelavk, da so ji pomagale pri delu, ki je vedno bolj naraščalo. Poskrbela je, da so bili v zavetišču poučeni, tečaj v gospodinjstvu kuhanju in šivanju. S Češkega je naročila blago in najela šiviljo da so dekleta prišla bolj pocen do obleke. Nešteto krat je posredovala v sporu med gospodinjino in služkinjo, da sta se pobotali in še nadalje ostali skupaj. Zvezemala se je za postenje služkinj, ki so bile npravnostno ogrožene od gospodarjev ali njih sinov, ter jih zagovarjala pri policiji ali na sodnji. Celó v več in avne hiše je hodila ponje. Pisala je članke za časopise v korist služkinjam. Nobenega področja potrebe tega de-

Razglednik Jutra

je že izšel. Dobite ga v upravi »Jutra« in v vseh knjigarnah.

Mali oglasi

Službe išče

Službo išče, v vseh pos. Jutra, 2371-6

Službo dobi

Službo dobi, v vseh pos. Jutra, 2371-6

Službo dobi, v vseh pos. Jutra, 2371-6

Službo dobi, v vseh pos. Jutra, 2371-6

Službo dobi, v vseh pos. Jutra, 2371-6

Službo dobi, v vseh pos. Jutra, 2371-6

Službo dobi, v vseh pos. Jutra, 2371-6

Službo dobi, v vseh pos. Jutra, 2371-6

Službo dobi, v vseh pos. Jutra, 2371-6

Službo dobi, v vseh pos. Jutra, 2371-6

Službo dobi, v vseh pos. Jutra, 2371-6

Službo dobi, v vseh pos. Jutra, 2371-6

Službo dobi, v vseh pos. Jutra, 2371-6

Službo dobi, v vseh pos. Jutra, 2371-6

Službo dobi, v vseh pos. Jutra, 2371-6

Službo dobi, v vseh pos. Jutra, 2371-6

Službo dobi, v vseh pos. Jutra, 2371-6

Službo dobi, v vseh pos. Jutra, 2371-6

Službo dobi, v vseh pos. Jutra, 2371-6

Službo dobi, v vseh pos. Jutra, 2371-6

Službo dobi, v vseh pos. Jutra, 2371-6

Službo dobi, v vseh pos. Jutra, 2371-6

Službo dobi, v vseh pos. Jutra, 2371-6

Službo dobi, v vseh pos. Jutra, 2371-6

Službo dobi, v vseh pos. Jutra, 2371-6

Službo dobi, v vseh pos. Jutra, 2371-6

Službo dobi, v vseh pos. Jutra, 2371-6

Službo dobi, v vseh pos. Jutra, 2371-6

Službo dobi, v vseh pos. Jutra, 2371-6

Službo dobi, v vseh pos. Jutra, 2371-6

Službo dobi, v vseh pos. Jutra, 2371-6

Službo dobi, v vseh pos. Jutra, 2371-6

RADIO

Radio, v vseh pos. Jutra, 2371-6

Kupim

Kupim, v vseh pos. Jutra, 2371-6

Kupim

Kupim, v vseh pos. Jutra, 2371-6

Kupim

Kupim, v vseh pos. Jutra, 2371-6

Kupim

Kupim, v vseh pos. Jutra, 2371-6

Kupim

Kupim, v vseh pos. Jutra, 2371-6

Kupim

Kupim, v vseh pos. Jutra, 2371-6

Kupim

Kupim, v vseh pos. Jutra, 2371-6

Kupim

Kupim, v vseh pos. Jutra, 2371-6

Kupim

Kupim, v vseh pos. Jutra, 2371-6

Kupim

Kupim, v vseh pos. Jutra, 2371-6

Kupim

Kupim, v vseh pos. Jutra, 2371-6

Kupim

Kupim, v vseh pos. Jutra, 2371-6

Kupim

Kupim, v vseh pos. Jutra, 2371-6

Kupim

Kupim, v vseh pos. Jutra, 2371-6

Kupim

Kupim, v vseh pos. Jutra, 2371-6

Kupim

Kupim, v vseh pos. Jutra, 2371-6

Kupim

Kupim, v vseh pos. Jutra, 2371-6

Kupim

Kupim, v vseh pos. Jutra, 2371-6

Kupim

Kupim, v vseh pos. Jutra, 2371-6

Kupim

Kupim, v vseh pos. Jutra, 2371-6

Kupim

Kupim, v vseh pos. Jutra, 2371-6

PARCELO

Parcelo, v vseh pos. Jutra, 2371-6

Stanovanje

Stanovanje, v vseh pos. Jutra, 2371-6

Soba odda

Soba odda, v vseh pos. Jutra, 2371-6

Soba odda

Soba odda, v vseh pos. Jutra, 2371-6

Soba odda

Soba odda, v vseh pos. Jutra, 2371-6

Soba odda

Soba odda, v vseh pos. Jutra, 2371-6

Soba odda

Soba odda, v vseh pos. Jutra, 2371-6

Soba odda

Soba odda, v vseh pos. Jutra, 2371-6

Soba odda

Soba odda, v vseh pos. Jutra, 2371-6

Soba odda

Soba odda, v vseh pos. Jutra, 2371-6

Soba odda

Soba odda, v vseh pos. Jutra, 2371-6

Soba odda

Soba odda, v vseh pos. Jutra, 2371-6

Soba odda

Soba odda, v vseh pos. Jutra, 2371-6

Soba odda

Soba odda, v vseh pos. Jutra, 2371-6

Soba odda

Soba odda, v vseh pos. Jutra, 2371-6

Soba odda

Soba odda, v vseh pos. Jutra, 2371-6

Soba odda

Soba odda, v vseh pos. Jutra, 2371-6

Soba odda

Soba odda, v vseh pos. Jutra, 2371-6

Soba odda

Soba odda, v vseh pos. Jutra, 2371-6

Soba odda

Soba odda, v vseh pos. Jutra, 2371-6

Soba odda

Soba odda, v vseh pos. Jutra, 2371-6

Soba odda

Soba odda, v vseh pos. Jutra, 2371-6

Vsemogočni je poklical k Sebi mojega moža

SENČAR ANTONA

VISJEGA MESTNEGA STAVBENEGA NADVOJČJALA V POKOJU

Pogreb nepozabnega bo v soboto, dne 18. t. m. ob 3. uri popoldne z 2al — iz kapele sv. Antona — k Sv. Križu.

Sv. maza zadušnica se bo brala v trnovski cerkvi dne 23. t. m. ob 7. uri zjutraj.

Ljubljana, dne 17. decembra 1943.

ŽALUJOČA ŽENA ELIZABETA S SINOM ANDREJEM

Ljubljana, dne 17. decembra 1943.

Ljubljana, dne 17. decembra 1943.

Ljubljana, dne 17. decembra 1943.

Ljubljana, dne 17. decembra 1943.

Ljubljana, dne 17. decembra 1943.

Ljubljana, dne 17. decembra 1943.

Ljubljana, dne 17. decembra 1943.

Ljubljana, dne 17. decembra 1943.

Ljubljana, dne 17. decembra 1943.

Ljubljana, dne 17. decembra 1943.

Ljubljana, dne 17. decembra 1943.

Ljubljana, dne 17. decembra 1943.

Ljubljana, dne 17. decembra 1943.

Ljubljana, dne 17. decembra 1943.

Ljubljana, dne 17. decembra 1943.

Ljubljana, dne 17. decembra 1943.

Ljubljana, dne 17. decembra 1943.

Ljubljana, dne 17. decembra 1943.

Ljubljana, dne 17. decembra 1943.

Ljubljana, dne 17. decembra 1943.

Ljubljana, dne 17. decembra 1943.

Ljubljana, dne 17. decembra 1943.

Ljubljana, dne 17. decembra 1943.

Ljubljana, dne 17. decembra 1943.

Ljubljana, dne 17. decembra 1943.

Ljubljana, dne 17. decembra 1943.

Ljubljana, dne 17. decembra 1943.

Ljubljana, dne 17. decembra 1943.

Ljubljana, dne 17. decembra 1943.

Ljubljana, dne 17. decembra 1943.

Ljubljana, dne 17. decembra 1943.

Ljubljana, dne 17. decembra 1943.

Ljubljana, dne 17. decembra 1943.

Ljubljana, dne 17. decembra 1943.

Ljubljana, dne 17. decembra 1943.

Ljubljana, dne 17. decembra 1943.

Ljubljana, dne 17. decembra 1943.

Ljubljana, dne 17. decembra 1943.

Ljubljana, dne 17. decembra 1943.

Ljubljana, dne 17. decembra 1943.

Ljubljana, dne 17. decembra 1943.

Ljubljana, dne 17. decembra 1943.

Ljubljana, dne 17. decembra 1943.

Ljubljana, dne 17. decembra 1943.

Ljubljana, dne 17. decembra 1943.